

Sygn. akt I C 82/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 02 lipca 2013 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : **SSO Dorota Stawicka-Moryc**

Protokolant : Robert Purchalak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 02 lipca 2013 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa M. B.

przeciwko **A. J. (1)**

o ochronę dóbr osobistych i zapłatę

oddala powództwo.

UZASADNIENIE

Powód M. B. w pozwie wniesionym przeciwko A. J. (1) domagał się „pisemnego sprostowania do akt sprawy przez pozwanego, pisemnego przeproszenia powoda z uwagi na pomówienie w składaniu zeznań przed Sądem Rejonowym dla Wrocławia – Fabrycznej I Wydział Cywilny sygn. akt I C 267/11, jakoby powód w tej sprawie posługiwał się fałszywymi dokumentami geodezyjnymi – wypisem i wyrysem z rejestru gruntów działki nr (...)O.P., wydanym przez Zarząd Geodezji, Kartografii i Katastru Miejskiego we W. w dniu 8.01.1998r. „ oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz (...) kwoty 1.000 zł tytułem zadośćuczynienia. Nadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania.

Po sprecyzowaniu żądania powód domagał się przeprosin w formie pisemnej skierowanych do akt sprawy toczącej się przed Sądem Rejonowym dla Wrocławia – Fabrycznej I Wydział Cywilny sygn. akt I C 267/11 oraz przesłanych pocztą do powoda. Przeprosiny winny zawierać następujące oświadczenie : „ Ja, A. J. (1), zam. przy ul. (...) we W. przepraszam Pana M. B., zam. przy ul. (...) we W. za bezpodstawne oskarżenie w Sadzie Rejonowym dla Wrocławia – Fabrycznej I Wydział Cywilny w sprawie sygn. akt I C 267/11, jakoby Pan M. B. posługiwał się sfalszowanymi dokumentami Zarządu Geodezji, Kartografii i Katastru Miejskiego we W. wypisu i wyrysu z rejestru gruntów działki nr (...) O. P. z dnia 8.01.1998r. Wypis i wyrys z rejestru gruntów działki nr (...) O. P. z dnia 8.01.1998r. jest dokumentem oryginalnym i nie nosi znamion przestępstwa”.

W uzasadnieniu powód podał, iż między stronami toczy się postępowanie przed Sądem Rejonowym dla Wrocławia – Fabrycznej I Wydział Cywilny sygn. akt I C 267/11 (pozwany jest pełnomocnikiem swoich rodziców, którzy są powodami) o zwrot pomieszczenia. W trakcie procesu M. B. złożył dokument do sprawy, który zdaniem A. J. (1) nosi znamiona przestępstwa. Pozwany trzykrotnie pomógł powoda o fałszowanie dokumentów, co jest nieprawdą, uczynił to dla poniżenia i przedstawienia powoda jako człowieka nieprawdomównego i krętacza.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego ewentualnych kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazał, iż dokument przedstawiony przez powoda w toku sprawy toczącej się przed Sądem Rejonowym dla Wrocławia – Fabrycznej I Wydział Cywilny sygn. akt I C 267/11 jest sprzeczny w kształcie sam ze sobą,

stąd stwierdzenie, iż „dokument nosi znamiona fałszerstwa” jest zadaniem pozwanego zasadne i nie narusza dóbr osobistych powoda. Ponadto pozwany podał, że nigdy nie stwierdził, że powód dokonał fałszerstwa a jedynie wskazał, że dokument nosi znamiona sfalszowania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

Powód i pozwany są sąsiadami zamieszkującymi we W. przy ul. (...). Na tle sporów sąsiedzkich obecnie toczy się postępowanie przed Sądem Rejonowym dla Wrocławia – Fabrycznej I Wydział Cywilny sygn. akt I C 267/11 z powództwa M. J. i A. J. (2) przeciwko M. B. o wydanie i zapłatę. Pozwany A. J. (2) występuje w tym sporze w roli pełnomocnika powodów, którzy są jego rodzicami.

Bezspornym było, iż w trakcie tego procesu powód złożył do akt sprawy I C 267/11 posiadane przez siebie dokumenty – wypis i wyrys z rejestru gruntów z dnia 8.01.1998r. – zlecenie do ZGKiKMW.nr (...) z dnia 8.01.1998r. na podstawie, których wykupił w 2003r. działkę nr (...)z wieczystego użytkowania na własność. Z uwagi na rozbieżność granic jak i nakazania zburzenia muru postawionego na działce nr (...)powód złożył pozew przeciwko rodzicom A. J. (2)(sygn. akt XI C 810/12).

W dniu 13 kwietnia 2012r. odbyła się rozprawa przed Sądem Rejonowym dla Wrocławia – Fabrycznej I Wydział Cywilny sygn. akt I C 267/11, w trakcie której - pozwany w niniejszej sprawie A. J. (2) - jako pełnomocnik powodów wniósł o zobowiązanie M. B. (pozwanego w sprawie)do przedstawienia aktu notarialnego dotyczącego praw granic działki przy ul. (...) oraz do przedłożenia przez niego aktualnego wyrysu z rejestru gruntów działki przy ul. (...) we W., ponieważ dokument, który M. B. przedstawił w aktach niniejszej sprawy nosi zdaniem pełnomocnika powodów znamiona przestępstwa - co znalazło odzwierciedlenie w zapisie w protokole rozprawy. W ocenie pozwanego dokument złożony przez M. B. nosi ślady przeróbek dokonanych przez nieznaną mu osobę – postaci zatarć, pogrubień i dorysowanych linii a nadto nie znajduje potwierdzenia w innych wcześniejszych dokumentach.

Powód i pozwany (odrębnie) zwrócił się do Zarządu Geodezji, Kartografii i Katastru Miejskiego we W. o wyjaśnienie czy mapa wydana wg stanu z dnia 8.01.1998r. jest prawidłowa, na co uzyskali odpowiedź z dnia 22.09.2011r. (powód) i dnia 16.11.2012r. (pozwany), iż granica uwidoczniiona na załączonej do zamówienia mapie ewidencyjnej sporządzonej wg stanu z dnia 8.01.1998r. pomiędzy nieruchomościami położonymi przy ul. (...) jest przedstawiona nieprawidłowo.

/dowód : pismo Zarządu Geodezji, Kartografii i Katastru Miejskiego we W. k. 40-41, oraz k. 53 wraz z mapką k. 55 /

Pismem z dnia 28.09.2012r. powód wezwał pozwanego do sporządzenia pisma ”prostującego oszczerstwa i pomówienia wobec powoda, pisemnych przeprosin z powiadomieniem Sądu, że M. B. posługiwał się autentycznym dokumentem mapki wyrysu z rejestru gruntów działki nr (...) obręb P. z dnia 08.01.1998r. (...)

/ dowód : wezwanie przedsądowe k. 17 /

Komisariat Policji W. prowadzi pod nadzorem Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia Stare Miasto postępowanie przygotowawcze zawiadomienia A. J. (1) w sprawie składania przez M. B. fałszywych zeznań przed Sądem Rejonowym dla Wrocławia – Fabrycznej I Wydział Cywilny.

/dowód : pismo Komisariatu Policji z dnia 24.06.2013r. k. 64 /

Sąd zważył co następuje :

Zgłoszone przez powoda żądanie zawarte w pozwie nie zasługiwały na uwzględnienie.

Powyżej ustalony stan faktyczny zasadniczo nie był sporny między stronami, został ustalony przede wszystkim na podstawie załączonych do akt sprawy dokumentów oraz w oparciu o zeznania stron, które uznane zostały za wiarygodne przez Sąd Okręgowy.

Powód domaga się ochrony dobra osobistego w postaci dobrego imienia, godności, które korzystają z ochrony prawnej w myśl art. 23 kc. Z treści przepisu art. 24 kc wynika w sposób jednoznaczny, że ochrona dóbr osobistych przysługuje jedynie przed działaniem bezprawnym. Przesłanka bezprawności działania jest zarazem warunkiem koniecznym udzielenia podmiotowi ochrony o charakterze niemajątkowym. Zauważyć należy, że pojęcie działania bezprawnego nie jest w nauce i orzecznictwie w pełni ujednolicone, jednakże można uznać za ugruntowane w orzecznictwie stanowisko, iż bezprawne jest zachowanie sprzeczne z normami prawnymi, z porządkiem prawnym lub z zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę a nawet świadomość sprawcy. Natomiast wina jest przesłanką żądania opartego na przepisie art. 448 kc. Do okoliczności wyłączających bezprawność naruszenia dóbr osobistych na ogół zalicza się: działanie w ramach porządku prawnego, tj. działanie dozwolone przez obowiązujące przepisy prawa, wykazywanie prawa podmiotowego, zgodę pokrzywdzonego oraz działania w ochronie uzasadnionego interesu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2008 r., sygn. akt II CSK 144/08).

W rozpoznawanej sprawie należało zatem rozważyć dwie pierwsze okoliczności jako wyłączające bezprawność. W tym przedmiocie dokonana przez Sąd Okręgowy ocena przyjmuje, że działania pozwanego zostały podjęte w obronie przysługujących mu praw podmiotowych jako strony procesu i nie przekraczały dopuszczalnych ram, a więc nie były bezprawne. Sam fakt prowadzenia postępowania sądowego na podstawie przepisów prawa i – co się wiąże z rolą procesową pozwanego (a pełnomocnika powodów w sprawie I C 267/11) – składanie wszelkich wniosków i zarzutów na poparcie swoich twierdzeń, nie może być zakwalifikowane jako naruszenie dóbr osobistych. W przeciwnym razie powództwo o ochronę tych dóbr mogłoby prowadzić do irracjonalnej konkluzji, że przewidziane prawem postępowanie jest w ogóle niedopuszczalne, ponieważ w subiektywnym odczuciu powoda narusza jego dobra osobiste. (Warto tu wskazać, że co do zasady, również złożenie do organów ścigania zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, jest działaniem w ramach obowiązującego porządku prawnego. Stanowisko takie znajduje potwierdzenie w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2000 r., sygn. akt III CKN 777/98, w treści, którego stwierdzono, że złożenie doniesienia do organów ścigania jako działanie w ramach obowiązującego porządku prawnego wyłącza bezprawność działań naruszających dobra osobiste, jeżeli zostało dokonane w granicach określonych tym porządkiem prawnym, to jest pozostaje w zgodzie z obowiązującymi przepisami, jest rzeczowe, obiektywne, podjęte z należytą ostrożnością. Nie może też wykraczać poza niezbędną dla określonych prawem celów potrzebę w zakresie wyrażanych ocen).

Sprawa tocząca się między stronami przed Sądem Rejonowym dla Wrocławia – Fabrycznej I Wydział Cywilny sygn. akt I C 267/11 dotyczy wydania nieruchomości i zapłaty. Oczywistym jest, iż postępowanie cywilne toczy się wg ustalonych reguł, m.in. w oparciu o zasady kontrydiktoryjności, czyli „walki stron”. Na stronach ciąży zatem obowiązek przedstawiania dowodów na poparcie swoich twierdzeń, które w konsekwencji zostaną ocenione przez Sąd w tym postępowaniu. Pozwany po przedstawieniu przez powoda dowodów w postaci dokumentów, działał zgodnie z prawem zgłaszając zarzuty co do zawnioskowanego dokumentu. Podnieść tu trzeba, iż pozwany konsekwentnie wskazywał, iż podniesiony zarzut dotyczył wyłącznie dokumentu zawnioskowanego przez powoda, nigdy zaś pozwany nie formułował zarzutu, iż to powód dokonał fałszerstwa dokumentu.

Podkreślenia wymaga również, że przy ocenie, czy doszło do naruszenia dobra osobistego, decydujące znaczenia nie ma subiektywne odczucie osoby, jej indywidualne wartości uczuć i stan psychiczny, ale to, jaką reakcję wywołuje to naruszenie w społeczeństwie. Należy więc przyjmować koncepcję obiektywną naruszenia dobra osobistego w kontekście całokształtu okoliczności sprawy (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 października 2001r., V CKN 195/01). W realiach rozpoznawanej sprawy uznać należy, że działania podjęte przez pozwanego w następstwie zgłoszonego dowodu w postaci wrysu z rejestru gruntów działki przy ul. (...) we W., w sprawie z powództwa I C 267/11 nie wykroczyły poza granice określone porządkiem prawnym tj. określoną linią obrony przyjętej przez pozwanego. Pozwany A. J. (2) działał jako pełnomocnik swoich rodziców w sprawie I C 267/11. Materiał zgromadzony w sprawie daje przy tym podstawę do stwierdzenia, że pozwany i powód są skonfliktowani. Konflikt ten może utrudniać porozumienie stron, wzajemną podejrzliwość, co mogło wywołać uzasadnione wątpliwości pozwanego co do prawidłowości i wiarygodności dokumentu przedstawionego przez M. B.. Wątpliwości te zostały wyrażone w treści zarzutu zgłoszonego podczas rozprawy w dniu 13.04.2012r. przed SR Wrocław Fabryczna, a w następstwie w treści zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa skierowanego do prokuratury. Ponadto pamiętać należy, że były

one reakcją na zgłoszone dowody w postępowaniu w sprawie I C 267/11, i skierowane były wyłącznie do organów państwa powołanych do rozstrzygania sporów i nie zostały w żaden sposób upublicznione. W szczególności nie zostały skierowane do wiadomości osób trzecich. W tych warunkach, w ocenie Sądu, przedmiotowe działanie pozwanego nie miało na celu stworzenie powszechnego, negatywnego wizerunku powoda przez nieograniczoną liczbę podmiotów. Zachowanie pozwanego nie było podyktowane zamiarem nieprawdziwego pomówienia powoda o postępowanie, które mogło narazić go na utratę dobrego imienia a tym bardziej poniżyć go w opinii publicznej. Wywołane było jedynie tokiem postępowania w sprawie I C 267/11 i możliwością zgłaszania wniosków w tym postępowaniu. Pozwany swoich wątpliwości, co do możliwości dopuszczenia się przez powoda fałszerstwa dokumentu, czy też posłużenie się takim dokumentem nie zgłaszał osobom postronnym, a jedynie powołanym do rozstrzygania spraw cywilnych i ścigania przestępstw organom, to jest Sądowi (a następnie Prokuraturze). Naturalnym jest przy tym, że sam udział w postępowaniu cywilnym wiązał się dla stron z określonymi uciążliwościami i mógł być stresujący, co nie oznacza jednak, że można automatycznie mówić o naruszeniu dobrego imienia powoda.

W konsekwencji uznać należało, iż działania pozwanego podjęte wyłącznie w ramach prawnie uregulowanych procedur nie wykroczyły poza cel i niezbędność postępowania mającego na celu obronę praw w sprawie I C 267/11 niezależnie od wyniku pojętych działań. Reasumując zgromadzony materiał dowodowy, nie daje podstaw do uznania przedmiotowych czynności pozwanego za bezprawne w rozumieniu art. 24 § 1 kc. Tym samym, nie zachodzą przesłanki, uzasadniające uwzględnienie powództwa zgłoszonego w niniejszej sprawie.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.

Zarządzenie:

1. odnotować w rep.;
2. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć powodowi z pouczeniem o sposobie i terminie wniesienia apelacji,
3. kalendarz 14 dni.